

BETÆNKNING**Afgivet af Lovudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig Udkast til Anordninger om ikrafttræden for Grønland af arvelov, lov om ægtefælleskifte m.v., lov om skifte af dødsboer og lov om ændring af retsplejeloven, konkursloven, tinglysningsloven, lov om ægteskabets retsvirkninger samt forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om skifte af dødsboer)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit, formand

Medlem af Inatsisartut Anders Olsen, Siumut, næstformand

Medlem af Inatsisartut Charlotte Pike, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Knud Mathiassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen 13. oktober 2021 under EM2021 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Anordningsudkastene er udarbejdet som led i regeringens og Grønlands Selvstyres arbejde med at udvikle danske ansvarsområder i Grønland og har til formål at modernisere og styrke arve- og skiftesagsbehandlingen i Grønland.

Udkast til anordning om ikrafttræden af arveloven

- Anordningsudkastet indebærer en forhøjelse af arveretten for den længstlevende ægtefælle, der følger umiddelbart af loven og således ikke forudsætter oprettelse af testamente, fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ af arveladerens ejendele, når arveladeren samtidig efterlader sig børn (livsarvinger).
- Længstlevendes ægtefælles adgang til at få henstand med udbetaling af arv til førstafdødes barn udvides til også omfatte myndige livsarvinger.

- Arvelader får en større frihed til at disponere over sin formue ved testamente. Den andel af livsarvingernes arveret, som ikke kan fratages dem ved testamente (tvangsarv), foreslås nedsat fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{1}{4}$ af den legale arv. Også ægtefællens tvangsarv foreslås fremover at udgøre $\frac{1}{4}$ af den legale arv.
- Det indføres adgang for at arvelader kan begrænse en livsarvings tvangsarv til 1 mio. kr. Arvelader gives også mulighed for at bestemme, at en livsarving skal have sin tvangsarv udbetalt kontant. Dette indebærer at det bliver lettere at ligestille sammenbragte børn, og at gennemførelsen af generationsskifter af erhvervsvirksomheder lettes.
- Det lægges op til at testamente fremadrettet også kan oprettes skriftligt og underskrives eller vedkendes af en notar.
- Det foreslås at ugifte samlevende på en særlig nem måde skal kunne oprette testamente om gensidig arveret (et udvidet samlevertestamente).
- Det foreslås at kompetencen til at behandle sager om udlevering til uskifte bo af insolvente boer og sager om omstødelse af gaver eller arveforskud mv. tilkommer Retten i Grønland i 1. instans.
- De foreslåede beløbsstørrelser er de samme som i Danmark, og foreslås reguleret efter dansk pristalsregulering.
- Såfremt forslaget vedtages, vil Justitsministeriet udstede bekendtgørelser om anbringelse og bestyrelse af myndiges båndlagte arv og notarielforretninger med planlagt ikrafttrædelse samtidig med anordningen.

Udkast til anordning om ikrafttræden af ægtefælleskiftelev

- Anordningsudkastet indebærer at Retten i Grønland skal behandle sager om offentligt ægtefælleskifte. Retten i Grønland skal varetage den indledende vejledning og undersøge, om der er mulighed for forlig mellem ægtefællerne. Hvis ægtefællerne har behov for mere bistand, skal retten dels udpege en bobehandler, dels afgøre de tvister, der måtte opstå under bobehandlerens arbejde med delingen. Derudover fører retten tilsyn med bobehandleren. Selve bobehandlingen – indsamling af oplysninger, opstilling af aktiver og passiver, udlæg af aktiver osv. – skal forestås af bobehandleren. Bobehandleren skal autoriseres af Justitsministeriet.
- Det vil være mulighed for at begrænse om offentlig bistand til skifte til at kun vedrøre visse af fællesboets aktiver og passiver.
- Ægtefæller, som begge har en negativ bodel, vil få muligheden for offentligt skifte
- Ægtefæller der skifter privat, vil kunne indbringe en enkelttvist for Retten i Grønland samt få sagkyndigvurdering af aktiver mv.
- Ugifte samlevende og ægtefæller med særeje, der har sammenblandet deres økonomi, vil få samme muligheder som ægtefæller med fælleseje til at få bistand af Retten i Grønland og af en bobehandler. Det samme gælder interessentskabsboer og andre boer.

- Udkastet indebærer også at ægtefæller skal indsende oplysninger før det første møde i Retten i Grønland, og der skal kunne udmeldes vurderingsmænd og anvendes tvangsmidler over for ægtefæller, der ikke medvirker til bodelingen.
- Tidspunktet for formuefællesskabets ophør rykkes frem fra ægteskabssagens afslutning til sagens start. Hermed kan skiftet indledes og afsluttes tidligere, og risikoen for misbrug af rådigheden over bodelen mindskes.
- Der lægges endvidere op til, at der kan ske en omlægning af boudgifterne, således at Retten i Grønland kan pålægge en ægtefælle, der på uforsvarlig måde har givet anledning til en større del af udgifterne, en større del af omkostningerne.
- Fristen for fremsættelse af indsigelser mod bobehandlerens udkast til boopgørelse eller indstilling vedrørende salær eller fordeling af boomkostninger forlænges fra 4 uger til 6 uger. Det samme gælder fristen for sagsanlæg i tilfælde, hvor der er fremsat indsigelse mod boopgørelsen, men denne ikke har ført til en rettelse.
- Fordi det i Grønland ikke er muligt at tinglyse rådighedsfratagelse, lægges det op til at afgørelser om rådighedsfratagelse registreres af retten efter reglerne om registrering af andre rettigheder over fast ejendom og løsøre end pant.

Udkast til anordning om ikrafttræden af dødsboskifteloven

- Anordningsudkastet finder anvendelse på skifte af dødsboer og for skifte af en længstlevende ægtefælles del af fællesboet, herunder skifte af uskiftet bo, mens den længstlevende ægtefælle er i live.
- Det lægges op til at dødsboer behandles i den retskreds hvor afdøde havde hjemting, og at skifte af uskiftet bo, mens en længstlevende ægtefælle er i live, som udgangspunktet behandles ved den længstlevendes hjemting. Kredsretten i den retskreds hvor boet skal behandles, kan henvise boet til behandling i en anden retskreds, såfremt det findes væsentlig mere hensigtsmæssigt, at behandlingen foregår der. Havde afdøde ikke hjemting i Grønland, kan boet eller en del af det, behandles ved Retten i Grønland, hvis afdøde havde dansk indfødsret og en særlig tilknytning til Grønland og efterlader sig aktiver, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet, eller afdøde efterlader sig aktiver i Grønland, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet.
- Det indføres en bobestyrerordning, som indebærer at en begrænset kreds af advokater beskikkes til at forestå behandlingen af de dødsboer der behandles ved bobestyrer.
- Retten i Grønland tildeles kompetencen til at udlevere et bo til behandling ved bobestyrer, og kan bl.a. ske såfremt en arving anmoder herom, boet må antages at være insolvent eller alle arvinger enten er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller er under konkurs eller er ude af stand til at opfylde deres forpligtelser, efterhånden som de forfalder.
- Et bo kan udleveres til længstlevendes ægtefælle, til uskiftet bo, til boudlæg, til privat skifte, forenklet privat skifte eller til behandling ved bobestyrer.

- I modsætning til i Danmark, vil salg af boets aktiver kun ske som tvangssalg, fordi det i Grønland ikke er fastsat regler om offentlige auktioner.
- I forhold til fristerne fastsat i gældende lovgivning, lægges det op til at disse forlænges. Frist for at anlægge sag ved Retten i Grønland i tilfælde, hvor arvingen eller legataren bestrider bobestyrerens indstilling mv. foreslås forlænget til 8 uger. Efter gældende regler er fristen 4 uger. Fristen for fremlæggelsen af boopgørelsen til godkendelse på et afsluttende bomøde foreslås det fastsættes til 3 måneder efter skæringsdagen, i stedet for 2 måneder. Endvidere lægges der op til at forlænge hhv. fristen for klage over boopgørelsen, herunder beregningen af bobestyrerens salær mv. og for fremsendelse af den endelige boopgørelse med 2 uger i forhold til de gældende regler. Endelig lægges der op til, at proklamafristen forhøjes fra 8 til 12 uger, hvilket også gælder fristen for anmeldte kreditorer til hhv. at anmelde eventuelt uanmeldte krav på fortrinsstilling og foretage endelig anmeldelse af foreløbige anmeldte krav.
- Fordi det i Grønland ikke er muligt at tinglyse rådighedsfratagelse, lægges det op til at afgørelser om rådighedsfratagelse registreres af retten efter reglerne om registrering af andre rettigheder over fast ejendom og løsøre end pant.

Udkast til anordning om ikrafttræden af ændring af retsplejeloven, konkursloven, tinglysningsloven, lov om ægteskabets retsvirkninger m.m.

- Anordningsudkastet indeholder ændringer til konkursloven, og har til formål at skabe overensstemmelse med reglerne i dødsboskifteloven.
- I stedet for tidspunktet for konkursdekretets afsigelse tages det udgangspunkt tidspunktet for skifterettens afgørelse om insolvensbehandling.
- Det foreslås at fristdagen er dagen for dødsfaldet.
- Fordi et dødsbo efter dødsboskifteloven ikke kan erklæres konkurs, foreslås den gældende § 19 ophævet.
- Det lægges op til en nyaffattelse af § 35, ved at dødsboskifteloven åbner mulighed for, at et konkursbo i almindelighed risikofrit kan deltage som arving i et privat skifte.
- Den gældende § 92 foreslås ophævet, da bestemmelsen alene angår dødsboer. En bestemmelse med indhold svarende til § 92 fremgår således af dødsboskifteloven.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget bemærker at det er en fordel med en fælles retstilstand inden for Rigsfællesskabet inden for dette retsområde.

Yderligere bemærker udvalget at udkastet afspejler ændrede familiestrukturer i samfundet – både at mange lever sammen uden at være gift, og at mange bliver skilt og får nye partnere og evt. også børn i det nye forhold – og at udkastet afspejler balancen mellem at sikre det nye forhold, og samtidig beskytte livsarvingerne.

Udvalget finder dog grund til at fremhæve at det også efter den nye arvelov er usikkert at leve ”papirløst”. Det foreslåede indebærer fortsat at ugifte samlevende ikke automatisk arver hinanden. Men det foreslåede giver de ugifte samlevende bedre muligheder end tidligere til at sikre hinanden med testamente.

Vedrørende forslaget tekniske udformning

I udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om ændring af retsplejeloven, konkursloven, tinglysningsloven, lov om ægteskabets retsvirkninger samt forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om skifte af dødsboer), fremgår det i indledningen efter § 1, følgende:

”I konkursloven, som sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 983 af 16. december 1997, som ændret ved lov nr. 402 af 26. juni 1998, som sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 482 af 19. juni 1999...”

Det formodes at den sidste henvisning skulle være til anordning nr. 482 af 18. juni 1999.

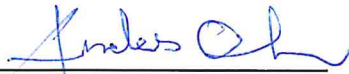
Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Harald Bianco
Formand

Anders Olsen
Næstformand

Charlotte Pike

Knud Mathiassen

Mala Høy Kúko